ISSN 1857-3282

Interviul de Joi » pag. 3
Anastasia Crudu: „Acest premiu constituie pentru mine un imbold de a continua cu aceeași pasiune pe drumul ales”

Proiecte instituționale » pag. 5
Parteneriate intersectoriale funcționale: Modelul de bune practici al Colegiului „Mihai Eminescu” din Soroca în sprijinul tinerilor NEET

In memoriam » pag. 7
Emil Loteanu – poetul regizor și regizorul poet

Univers Pedagogic pro

41 (1018), 19 noiembrie 2026

Săptămânalul pedagogilor din toată țara!

Calificările din Republica Moldova, aliniate la standardele europene

Din 2027, diplomele eliberate în Republica Moldova vor indica nivelul calificării atât în raport cu standardele naționale, cât și cu cele europene. Schimbarea deschide noi perspective pentru absolvenții care vor să studieze sau să muncească peste hotare.

Un absolvent din țara noastră va putea prezenta mai clar nivelul studiilor sale în raport cu sistemele educaționale europene. Acest lucru devine posibil după alinierea Cadrului Național al Calificărilor la Cadrul European al Calificărilor, un proces care apropie sistemul de educație din R. Moldova de practicile Spațiului European al Educației.

Începând cu anul 2027, nivelul calificării va fi indicat pe diplomele absolvenților. Măsura va facilita compararea studiilor, evaluarea competențelor și accesul la oportunități de formare și angajare în alte state. Primul raport de

referențiere a calificărilor naționale la cele europene este deja publicat pe platforma Europass a Uniunii Europene.

Progresele și etapele următoare ale acestui proces au fost discutate la seminarul național „Conexiuni Europene: învățare, mobilitate și cariere profesionale”, organizat de Ministerul Educației și Cercetării. Reuniunea a adus la aceeași masă instituții de învățământ, autorități publice, reprezentanți ai pieței muncii și parteneri internaționali.

Infrastructura de evidență a calificărilor a fost consolidată și prin lansarea Registrului Național al Calificărilor. Acesta reunește 376 de standarde de calificare, 3.813 programe de formare acreditate și 348 de furnizori de educație. Registrul include și oferta de educație a adulților și microcalificări, iar numărul accesărilor a depășit 100 de milioane.

Dincolo de recunoașterea diplomelor, apropierea de standardele europene presupune și o mai bună legătură între educație și piața muncii. În acest sens, participanții la seminar au examinat oportunitățile de mobilitate oferite de Erasmus+, cooperarea dintre instituțiile de învățământ și valorificarea competențelor dobândite în contexte internaționale.

Următoarea etapă vizează digitalizarea integrală a Registrului Național al Calificărilor, conectarea acestuia la portalurile europene EQF și Europass și extinderea eliberării digitale a Suplimentelor Europass. Procesul de consolidare a Cadrului Național al Calificărilor s-a desfășurat în perioada 2024-2026, cu sprijinul programului Erasmus+ și al Băncii Mondiale, prin proiectul „Învățământul Superior din Moldova”.

Competențele profesorilor de română, verificate în școlile cu predare în limba rusă

Nivelul de cunoaștere a limbii române de către profesorii care predau această disciplină în școlile cu predare în rusă va fi evaluat de Ministerul Educației și Cercetării. Inițiativa urmărește să identifice necesitățile de formare ale cadrelor didactice și să îmbunătățească predarea limbii române în aceste instituții.

Ministrul Educației și Cercetării, Dan Perciun, a anunțat măsura în cadrul Conferinței Naționale „Minoritățile naționale în noul context european al Moldovei: participare, coeziune socială și dialog fără frontiere”. Potrivit oficialului, evaluarea va arăta dacă profesorii dețin competențele lingvistice necesare pentru a preda disciplina și va permite stabilirea unor forme de sprijin adaptate nivelului lor de pregătire.

Necesitatea intervenției este confirmată și de rezultatele elevilor. La examenele de clasa a IX-a, rata de promovare la limba română în școlile cu predare în rusă rămâne sub 80%. Ministrul a subliniat că îmbunătățirea acestor rezultate presupune consolidarea competențelor lingvistice ale profesorilor, astfel încât aceștia să poată asigura o predare mai eficientă.

Evaluarea va fi urmată de măsuri de sprijin pentru cadrele didactice care au nevoie să-și îmbunătățească nivelul de cunoaștere a limbii române. În ultimii ani, profesorii din aceste instituții au participat și la programe de perfecționare cu durata de trei-patru săptămâni, organizate de universități din România.

Selecție deschisă pentru loturile naționale de matematică și informatică

Elevii din R. Moldova vor putea participa individual la prima etapă de selecție pentru loturile naționale de matematică și informatică, care reprezintă țara la competițiile internaționale și regionale destinate fetelor și juniorilor. Noua modalitate de înscriere este prevăzută în regulamentul aprobat de Ministerul Educației și Cercetării.

Potrivit documentului, selecția se va desfășura în trei runde: etapa deschisă, etapa a doua și etapa finală, care include probele

de baraj. Totodată, elevii care au obținut premiile I, II sau III ori mențiuni la ultima Olimpiadă republicană vor putea accede direct la probele de baraj, dacă îndeplinesc criteriile de eligibilitate.

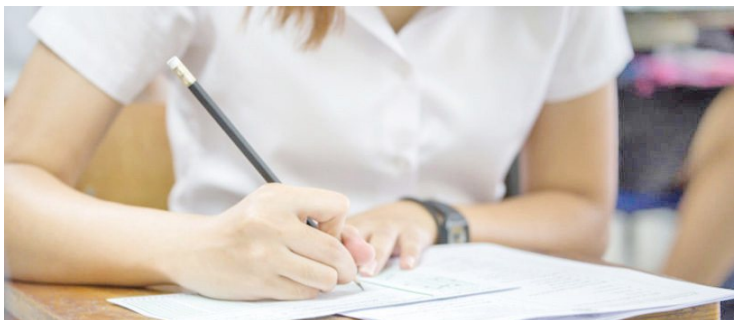
Regulamentul stabilește și măsuri pentru asigurarea transparenței și corectitudinii evaluării. Astfel, autorii subiectelor și evaluatorii nu pot avea relații de rudenie cu participanții și nici nu trebuie să fi desfășurat activități de pregătire individuală cu aceștia. La informatică, lucrările vor fi evaluate automatizat, prin intermediul platformelor specializate de concurs.

Noile prevederi urmăresc identificarea și pregătirea elevilor cu performanțe înalte, precum și stimularea participării fetelor la competițiile de matematică și informatică. Selecția și pregătirea loturilor naționale vor fi coordonate de Agenția Națională pentru Curriculum și Evaluare, în colaborare cu consiliile olimpice republicane și structurile teritoriale din domeniul educației.

2.000 de elevi din Chișinău vor primi sprijin gratuit pentru a promova examenele de gimnaziu

Creșterea ratei de promovare la examenele de absolvire a gimnaziului devine obiectivul unui program municipal de pregătire suplimentară, destinat unui număr de 2.000 de elevi din Chișinău. Începând cu 14 noiembrie curent, aceștia vor participa, în fiecare zi de sâmbătă, la lecții gratuite de matematică și limba română, până în primăvara anului viitor.

Programul este conceput în funcție de rezultatele obținute de elevi la examenele naționale din 2026 și la evaluările inițiale. Cei 2.000 de beneficiari au fost selectați de instituțiile de învățământ, iar pregătirea va fi organizată diferențiat: 1.500 de elevi vor studia suplimentar matematica, în timp ce 500 de elevi din școlile cu predare în limbile minorităților naționale vor beneficia de ore de limba și literatura română.

Fiecare participant va avea la dispoziție 60 de ore de pregătire, desfășurate în grupe restrânse, de câte 15 elevi. Activitățile vor începe la ora 9:30 și se vor încheia la 13:00, fiind organizate în trei sesiuni succesive. Programul se va desfășura în șase instituții de învățământ din cele cinci sectoare ale capitalei: liceele „Traian” (Botanica), „Minerva” (Centru), „Ion și Doina Aldea-Teodorovici” (Buiucani), „George Meniuc” și „Natalia Gheorghiu” (Râșcani), precum și „Constantin Negruzzi” (Ciocana). La Râșcani, pregătirea la matematică va avea loc în cadrul Liceului „George Meniuc”, iar cea la limba română pentru alolingvi – la Liceul „Natalia Gheorghiu”.

Pentru desfășurarea activităților au fost implicați 135 de profesori: 100 de matematicieni și 35 de profesori de limba română pentru alolingvi. Pregătirea cadrelor didactice a fost realizată cu sprijinul a 13 formatori, iar doi experți au contribuit la elaborarea materialelor și a suporturilor de curs.

Programul se va încheia la 24 aprilie 2027, înaintea sesiunii examenelor de absolvire a gimnaziului. Potrivit Direcției Generale Educație, Tineret și Sport, ținta stabilită pentru sesiunea din 2027 este o rată de promovare de cel puțin 70% la matematică și la limba română.

Trei distincții pentru Moldova, adjudecate la Olimpiada Internațională de Astronomie și Astrofizică dedicată juniorilor

Elevi ai Lotului olimpic din R. Moldova au intrat în posesia a două medalii de bronz și a unei mențiuni de onoare la Olimpiada Internațională de Astronomie și Astrofizică pentru Juniori (IOAAjr 2026). Evenimentul s-a desfășurat în perioada 1-8 noiembrie curent la Ubon Ratchathani, Thailanda, fiind adresat elevilor de treaptă gimnazială (Under-16) și întrunind 104 participanți din 25 de țări ale lumii.

Ediția din acest an a Olimpiadei a fost a V-a, incluzând o parte teoretică și două probe practice ce au constat din observații astronomice atât pe timp de zi, cât și nocturne. Medaliile de bronz pentru delegația Moldovei au fost obținute de elevii Laura Panas, discipolă a Liceului Teoretic „Orizont” din Durlești, mun. Chișinău, și Dimitrie Chiroșca, de la Liceul Teoretic „Mihai Viteazul” din capitală.

De asemenea, de o mențiune de onoare s-a învrednicit elevul Pantelimon Guzun, care învață la Liceul „Orizont”, filiala Durlești. Pregătirea și ghidarea lotului nostru olimpic a fost asigurată de conducătorul de echipă Vitalie Chistol, doctor în științe fizico-matematice, conferențiar universitar la UTM, și de Vladislav Smochină, olimpic internațional de la LT „Orizont” din Durlești.

Reamintim că în luna trecută Republica Moldova a câștigat o medalie de argint și două de bronz la Olimpiada Internațională de Astronomie și Astrofizică (IOAA 2026) ce a avut loc la Hanoi, Vietnam. „Argintul” i-a revenit lui Anatolie Ursu, elev al Liceului Teoretic Republican „Aristotel” din Chișinău, iar „bronzul” și l-au adjudecat Vladislav Smochină și Bogdan Leahu, ambii elevi ai instituției private de învățământ Liceul „Orizont” din Durlești.

Cor. UPp

PNUD: Curs de formare pentru profesori de pe ambele maluri ale Nistrului

Cadre didactice din Chișinău, Tiraspol, Ceadâr-Lunga și Tighina au învățat timp de o lună tehnici practice de restaurare a clădirilor istorice. Astfel, 30 de profesori din instituții de învățământ profesional tehnic de pe ambele maluri ale Nistrului au participat la un curs de formare în domeniul conservării și restaurării patrimoniului arhitectural, în cadrul unei inițiative susținută financiar de Uniunea Europeană și implementată de Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD).

Nino Kordzakhia, expertă a Comitetului Național din Georgia, structură componentă a Consiliului Internațional al Monumentelor și Siturilor, a menționat că formarea a inclus evaluarea directă a lucrărilor de restaurare de la Muzeul Zemstvei din Chișinău: „Eu sunt arhitectă-restauratoare, am venit de la Tbilisi. Acum încercăm să împărtășim experiența noastră cu colegii din Moldova. Urmează să evaluăm lucrările și să învățăm cât mai multe tehnici de restaurare în cadrul instruirii”.

La rândul său, Violeta Bilețchi, profesoară la Centrul de Excelență în Construcții din Chișinău, a spus că „Noi aici suntem ca la meditație, atât de mult ne place acest curs. Să vedeți cum se relaxează mintea noastră în acest proces. Nu e ca la lecțiile obișnuite, aici facem ceva diferit și extrem de necesar”.

Formarea continuă a profesorilor este importantă și pentru pregătirea viitorilor specialiști. Cursul „Conservarea și restaurarea patrimoniului cultural arhitectural” a inclus exerciții practice desfășurate la Muzeul Zemstvei, participanții studiind straturile de vopsea de pe o ușă veche de peste 130 de ani și metode de tratare a deteriorărilor de pe elementele clădirilor istorice. Necesitatea unor asemenea instruiri este determinată de numărul redus de specialiști pregătiți să intervină asupra edificiilor istorice. De remarcat că programul de formare a cuprins diferite etape ale restaurării,

de la diagnosticarea clădirilor, până la proiectare și execuție. Participanții au studiat și particularitățile materialelor utilizate în astfel de lucrări, diferite de cele folosite în construcțiile moderne. De notat că Specialitatea „Tehnician restaurator de clădiri” de la Centrul de Excelență în Construcții a fost introdusă în programul educațional abia în anul 2025.

Alexandru Ojog, un alt participant la instruire, a atras atenția asupra deficitului de specialiști în sfera ingineriei construcțiilor pentru restaurare, spunând că „Actualmente nu avem ingineri-constructori în domeniu. Dacă la capitolul arhitectură avem proiectanți, atunci ingineri în această ramură nu prea sunt, mai ales dacă vorbim de tehnicieni. Sperăm cu ajutorul unor asemenea cursuri și odată cu lansarea primei promoții de restauratori să îmbunătățim situația în domeniul patrimoniului cultural al țării noastre”.

În continuare, profesoara Viorica Gherța a specificat că „În urma instruirilor pe care le-am avut, am aflat foarte multe lucruri care ar trebui să se regăsească

în programul de studii. O să ne străduim cât mai mult să implementăm cele însușite, ca la final să avem niște specialiști bine pregătiți. Materialele de restaurare pe care le studiem acum nu sunt tradiționale, dovedindu-se însă extrem de eficiente”.

„O simplă ușă este o istorie întreagă. Pentru noi a fost un experiment util de restaurare. Așa îi vom învăța și pe elevi cum să colecteze corect datele, cum să măsoare și ce exact să măsoare, cum se aleg nuanțele etc. Pare simplu, dar înțelegi că prin asemenea activități practice poți face și o lecție de istorie. Și e foarte plăcut când reconstitui istoria”, este de părere Olga Cacean, profesoară de arte plastice, design și arhitectură.

Iar arhitecta Olga Chirica a vorbit despre importanța instruirii alături de specialiști care participă direct la lucrările de conservare, declarând că „Am învățat despre restaurare de la arhitecți practicieni. E foarte important să prinzi toate aceste cunoștințe de la oamenii care activează nemijlocit în domeniu, nu doar în teorie”.

Activitățile de instruire au fost organizate prin Programul „Măsuri de Promovare a Încrederii”, implementat de PNUD. În prezent, Uniunea Europeană sprijină restaurarea a 4 obiective de patrimoniu istoric de pe ambele maluri ale Nistrului. Începând din anul 2020, alte 12 situri de patrimoniu cultural au fost conservate și parțial restaurate, printre acestea numărându-se Circul din Chișinău și Cetatea Tighina (Bender).

Rep. UPp

Anastasia Crudu: „Acest premiu constituie pentru mine un imbold de a continua cu aceeași pasiune pe drumul ales”

Editorialul „Univers Pedagogic pro” își continuă demersul de promovare a elitei corpului didactic din Republica Moldova, aducând în lumina reflectoarelor laureații Concursului Național „Pedagogul anului 2026”. În acest număr, avem deosebitul privilegiu de a o prezenta pe deținătoarea Premiului II la categoria „Învățătorul anului” – un dascăl vizionar, pentru care școala reprezintă un spațiu al dăruirii absolute și al transformării continue. Anastasia Crudu, în afară de faptul că îi învață carte pe cei mai mici și mai curioși elevi din școală, este și director adjunct pentru educație la Gimnaziul din s. Pașcani, Criuleni. La doar patru ani de la debutul său la catedră, a reușit să transforme școala într-un adevărat spațiu viu – un loc unde tehnologia, tradiția, proiectele transfrontaliere și empatia se împletesc firesc. Cum reușește să îmbine rigurozitatea administrativă cu dragostea pentru copii, să aducă inovația în mediul rural și să păstreze vie flacăra vocației zi de zi, ne povestește însăși doamna Anastasia Crudu, într-un interviu de o profundă sinceritate.

– Ați menționat că v-ați dorit încă din copilărie să deveniți învățătoare. Ce reprezintă pentru dumneavoastră profesia de dascăl astăzi, după primii 4 ani de activitate la Gimnaziul Pașcani?

– Pentru mine, profesia de dascăl este un vis din copilărie care, odată devenit realitate, mi-a arătat că în spatele fiecărei zile de activitate în cadrul școlii se ascunde multă responsabilitate, răbdare, emoție și, mai ales, dorința de a face ceva frumos pentru copii. După 4 ani de activitate, pot spune că privesc această profesie cu și mai multă dragoste. Am înțeles că nu este suficient să transmiți cunoștințe. Trebuie să știi să asculți, să încurajezi, să descoperi potențialul fiecărui elev și să-i oferi încrederea că poate reuși. Acești ani m-au învățat să nu mă limitez doar la ceea ce se întâmplă în sala de clasă. M-am implicat cu drag în proiecte, activități extracurriculare, inițiative comunitare, pentru că îmi doresc ca școala să fie un loc în care copiii să se simtă valorizați, ascultați și încurajați să se implice.

– Mărturisiți că educația este o vocație pentru dumneavoastră, iar copiii reprezintă principala sursă de inspirație. Cum reușiți să păstrați vie această flacără a pasiunii și a creativității zi de zi?

– Această flacără se păstrează vie tocmai prin copii. Ei sunt cei care îți oferă motive să vii cu drag la școală, să cauți idei noi, să încerci lucruri diferite și să nu te oprești din a învăța. Fiecare copil are felul său de a privi lumea, de a pune întrebări, de a se bucura de lucruri simple, iar toate acestea mă inspiră și pe mine. Încerc să nu transform activitatea didactică într-o rutină. Îmi place să caut metode prin care lecțiile să fie mai atractive, să integrez jocul, tehnologia, activitățile practice și învățarea prin descoperire. Cred că un copil învață mult mai ușor atunci când este curios, când participă cu plăcere la activități și când simte că are libertatea să-și exprime ideile. În același timp, cred că pasiunea trebuie hrănită permanent. Îmi place să văd școala ca pe un spațiu viu, în care există loc pentru inițiativă, creativitate și implicare.

– Ce înseamnă pentru dumneavoastră obținerea Premiului II la Concursul Național „Pedagogul anului 2026”, categoria „Învățătorul anului”?

– Obținerea acestui premiu reprezintă pentru mine o mare bucurie, dar și o confirmare că munca depusă cu suflet, implicare și perseverență este văzută și apreciată. Recunosc că este un moment de mândrie, mai

ales că sunt încă la început de drum, având doar patru ani de experiență la catedră. Pentru mine, acest rezultat este o motivație puternică de a merge mai departe, de a învăța continuu și de a deveni un dascăl tot mai bun. Totodată, este o confirmare frumoasă a drumului ales, un imbold să păstrez aceeași pasiune și să nu uit niciodată de ce am ales să fiu învățătoare.

– Cum a fost parcursul de pregătire și ce momente au fost cele mai provocatoare?

– A fost unul intens, presupunând multă muncă, documentare și, nu în ultimul rând, emoții. Am încercat să reflect în probe nu doar ceea ce știu din punct de vedere teoretic, ci mai ales ceea ce fac zi de zi la clasă: convingerile mele pedagogice și felul în care încerc să transform învățarea într-o experiență caldă și apropiată de copii. Cred că una dintre cele mai mari provocări a fost să găsesc echilibrul între toate responsabilitățile zilnice, pregătirea fiecărei etape a concursului și dorința de a-mi păstra firescul și autenticitatea. Am avut emoții, momente de oboseală și îndoieli, dar am încercat să le transform în energie și motivație. În spatele reușitei mele se află copiii care mă inspiră în fiecare zi, colegii care mi-au fost alături, oamenii care m-au încurajat și, desigur, familia care mi-a oferit sprijin necondiționat și înțelegere.

– Atât licența, cât și masteratul în management și consiliere le-ați absolvit la Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă”. Cum v-au pregătit aceste studii pentru provocările reale din clasă și din administrația școlară?

– Anii de studii au avut un rol important în formarea mea profesională și în felul în care privesc astăzi educația. Licența mi-a oferit baza pedagogică și metodică necesară pentru activitatea la clasă, iar masteratul mi-a deschis o perspectivă mai largă asupra sistemului educațional, ajutându-mă să înțeleg mai bine atât nevoile copiilor, cât și mecanismele de organizare și dezvoltare ale unei instituții școlare.

– Ați parcurs numeroase instruiri dedicate educației STEAM și resurselor digitale (Canva, Genially, Educație Online). Cum îmbinați tehnologia cu metodele tradiționale la clasele primare pentru a menține atenția copiilor?

– Tehnologia, folosită cu măsură și în scop educativ, poate deveni un aliat foarte bun al învățătorului. Copiii de astăzi sunt atrași de tot ceea ce este interactiv, vizual și dinamic, iar noi, ca dascăli, trebuie să ținem cont de această realitate și să găsim modalități prin care să transformăm interesul lor pentru tehnologie într-o oportunitate de învățare. La clasele primare, încerc să îmbin cât mai firesc metodele tradiționale cu cele digitale. Nu renunț la lucrurile care și-au demonstrat valoarea de-a lungul timpului: scrisul de mână, lectura, conversația, jocul didactic, lucrul cu fișe, materialele concrete și activitățile practice. Cheia este echilibrul, tehnologia este un instrument, creativitatea învățătorului îi dă valoare, iar copilul trebuie să rămână întotdeauna în centrul procesului educațional.

– Ați coordonat proiecte precum „Detectivii matematicii” sau „Învățăm să fim SMART online”. Cum au influențat aceste inițiative interesul elevilor față de învățare și cum i-au ajutat să lucreze în echipă?

– Proiectele educaționale au un rol deosebit de important pentru formarea copiilor, deoarece le oferă posibilitatea de a ieși puțin din tiparul lecțiilor obișnuite și de a învăța prin experiență. Un exemplu elocvent în acest sens este proiectul transfrontalier „Detectivii matematicii”, prin care mi-am dorit să le arăt copiilor că matematica nu înseamnă doar calcule și exerciții în caiet. Ea se regăsește în viața noastră de zi cu zi, în situații simple, în jocuri și în provocări care ne pun gândirea la încercare. Transformând învățarea într-o aventură, am observat că elevii devin mai curioși, mai implicați și mai dornici să găsească singuri soluțiile. La fel de important pentru mine este proiectul „Învățăm să fim SMART online”, care a avut un obiectiv apropiat de realitatea copiilor de astăzi: să-i ajute să utilizeze internetul în mod responsabil și să înțeleagă atât oportunitățile, cât și riscurile mediului digital. Dincolo de obiectivele specifice ale acestor proiecte, poate cel mai frumos câștig este faptul că elevii învață să lucreze împreună. Își împart responsabilitățile, își ascultă colegii, negociază idei, se ajută reciproc și înțeleg că uneori o soluție bună se construiește prin contribuția fiecăruia.

– Pe lângă activitatea de învățătoare, ați predat limba engleză. În ce măsură competențele lingvistice deschid noi oportunități pentru elevii din mediul rural?

– Limba engleză reprezintă astăzi mult mai mult decât o disciplină școlară. Este o punte către lume, către alte culturi, oameni, experiențe și oportunități. Iar pentru copiii de la sate, accesul la această punte este cu atât mai importantă. Uneori, există percepția că elevii din localitățile rurale au mai puține oportunități decât cei din mediul urban. Eu cred

însă că aceștia au același potențial, aceeași curiozitate și aceeași capacitate de a reuși. Au nevoie, înainte de toate, de încredere, susținere și oameni care să-i încurajeze să-și descopere propriul potențial.

– Din septembrie 2023 gestionați atât activitatea la clasă, cât și coordonarea educațională a Gimnaziului. Cum reușiți să echilibrați rigurozitatea administrativă cu empatia necesară la catedră?

– Una dintre cele mai mari provocări ale activității mele este tocmai îmbinarea acestor două roluri, pentru că fiecare vine cu responsabilități și provocări diferite. Pe de o parte, sunt învățătoare și îmi doresc să fiu cât mai aproape de copii, să le cunosc nevoile, să le înțeleg emoțiile și să le ofer un mediu în care să vină cu drag la școală. Pe de altă parte, în calitate de director adjunct pentru educație, trebuie să privesc lucrurile într-un cadru mai larg, să planific, să organizez, să monitorizez activități și să mă asigur că inițiativele educaționale ale instituției se desfășoară în mod eficient. Nu este întotdeauna ușor să găsești acest echilibru. Sunt zile în care agenda este foarte încărcată, când trebuie să trec de la o lecție la un document, de la o activitate cu elevii la o ședință sau la organizarea unui eveniment. Am învățat însă că organizarea este esențială.

– Ați fost coordonator local pentru proiecte de grant și investiții „Patrula comunitară”, „Antidot”, „Creștem o generație incluzivă și activă”. Ce impact au avut acestea asupra climatului din școală și a satului Pașcani?

– Un partener important pentru noi este Asociația Obștească „Principii Sănătoase”, care promovează educația pentru sănătate, prevenția, incluziunea socială și implicarea comunitară. Am apreciat în mod deosebit faptul că proiectele dezvoltate de această asociație urmăresc formarea unor comportamente responsabile și deprinderi utile pentru viață. De exemplu, prin proiectul „Creștem o generație incluzivă și activă”, susținut financiar de Compania Națională de Asigurări în Medicină, instituția noastră a beneficiat de echipament sportiv în valoare de 10.000 de lei, care a oferit copiilor mai multe posibilități de a participa la activități fizice și sportive. Am observat că astfel de proiecte schimbă treptat și climatul din școală. Elevii devin mai comunicativi, mai responsabili, mai deschiși spre colaborare, iar profesorii și partenerii comunitari ajung să lucreze împreună pentru obiective comune.

(Continuare în pag.5)

Mana nu din cer, ci a istoriei unui sat emblematic

Pe Anatol Portnoi, unul din coautorii cărții *Istoria satului Mana*, l-am cunoscut recent, când a avut loc lansarea acestui volum la Biblioteca „Transilvania" din Chișinău, cu multă lume bună și selectă. Atunci mi-a dăruit un volumaș de poezie *Mărturia unui dor*, pe coperta a patra a căruia este un superb autograf pentru toți iubitorii de frumos, implicit de poezie: „Și pământul se rotește din dragoste". Acesta este autograful calapod, care se imprimă odată cu tipărirea cărții, dar iată și autograful pe care mi l-a scris de mână, deci olograf pe partea opusă a volumului: „Dlui A.V., păstrați iubirile din voi. 11.09.2026", și semnătura.

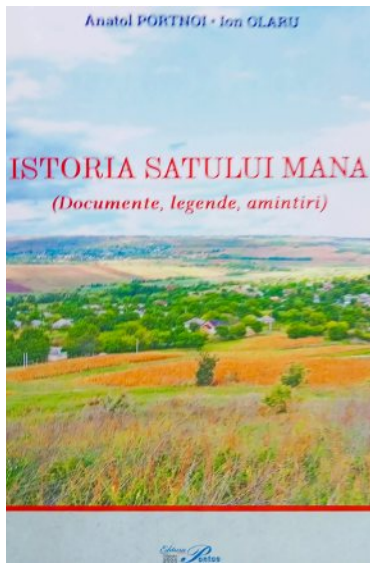
Am început cu acest autograf, deoarece este o trăsătură distinctivă a celui care este unul dintre coautorii *Istoriei satului Mana,* o fire poetică și romantică, care provine dintr-o familie de învățători și ține la rădăcini, la baștina sa. A activat ca specialist în domeniul administrației publice, a îndrăgit și cuvântul artistic publicând pe parcursul anilor poezii în presa periodică. Debutează editorial cu placheta de versuri pentru adulți *Urmele Tăcerii*, urmată de *Veronela*, versuri pentru cei micuți, ambele apărute în 2003.

La pagina 19 a volumului de poezie „Mărturia unui dor" este un prolog care începe așa: „Cineva, citindu-mi versul,/ Va rosti pe un ton discret:/ „Iată că și Universul/ Mai încearcă un poet". Iată că acum un eventual cititor parcurgând cartea *Istoria satului Mana*, la care a lucrat asiduu pe parcursul mai multor ani împreună cu Ion Olaru, va zice că *Universul mai încearcă* un cercetător, un patriot al plaiului său. Dar să trecem la evenimentul propriu-zis – lansarea acestei cărți care s-a desfășurat la Biblioteca Transilvania, moderatoare fiind Marcela Mardare, editoare, și să derulăm luările de cuvânt ale participanților.

Parascovia Onciu, directoarea Bibliotecii Transilvania: Instituția noastră a împlinit recent 35 de ani de activitate. Majoritatea dintre cei prezenți ați asistat la manifestările dedicate acestui eveniment. Cu referință la istoria satului Mana, țin să menționez că scriitorul Paul Goma este acel care a făcut ca numele acestei localități din raionul Orhei să fie cunoscut deja în spațiul public. Sunt și eu originară dintr-un sat din acest raion, și anume din Chiperceni, de unde este și scriitoarea Valeria Dascăl, prezentă la eveniment, după cum și Marcela Mardare, editoarea, căreia îi ofer cuvântul.

Marcela Mardare: Vreau să vă spun că cei doi autori, Anatol Portnoi și Ion Olaru, sunt oameni deosebiți. Începem și de la faptul că s-au născut în același sat, în Mana. Mai au niște trăsături de caracter, care îi pun în același rând, ambii fiind de profesie ingineri. Anatol Portnoi este absolvent al Facultății de Electrofizică de la Institutul Politehnic din Chișinău; a obținut diploma de inginer electric, devenind specialist în automatică și telemecanică. Apoi a absolvit Universitatea de Stat din Odesa, Ucraina, fiind licențiat în sociologie. A activat la Comitetul Executiv Orhei, în Cancelaria de stat a Guvernului Republicii Moldova, la Primăria municipiului Chișinău, fiind vicepretor al sectorului Ciocana. Este poet, publicist. Cartea *Istoria satului Mana* își are geneza probabil de la un vis, de la o căutare a sinelui, de la pragul casei părintești de unde a pornit în lume.

Anatol Portnoi: Vă mulțumesc celor care ați venit la botezul acestei cărți. Sunt deosebit de bucuros că la această lansare participă și un invitat special, academicianul Mihai Cimpoi, patriarhul literaturii basarabene. Dumnealui a venit în satul Mana de mai multe ori și a lăsat niște urme semnificative în comparație cu alți demnitari locali. Salut prezența lui Pintile Prevan, autorul unei monografii despre satul de baștină Goteștii din

raionul Cantemir, deputat în primul Parlament al Republicii Moldova, semnatar al Declarației de Independență, de fapt ca și Mihai Cimpoi. Este aici și Alexandru Tomșa, un cercetător extraordinar.

În carte am încercat să spunem povestea satului Mana. Această denumire are mai multe semnificații, ne-am oprit la ceea ce spun mai mulți cercetători și ceea ce corespunde realității. Denumirea satului provine de la o plantă care se numește *mană de apă*. Satul pe timpuri era cunoscut ca Poiana Mana, apoi Moșia Mana, Slobozia Mana - foarte puțin timp - și de la 1835 încoace poartă denumirea de Mana. În preajma satului nostru creștea *mana de apă*.

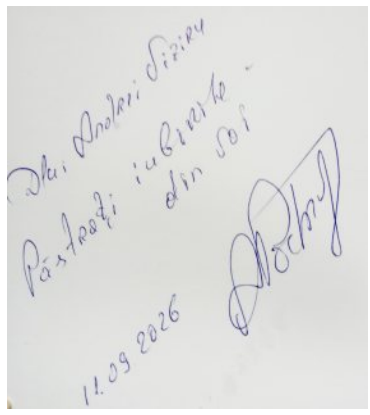
Dacă e să ne referim la artefacte, avem cele mai proaspete date că în 2015 în nemijlocita apropiere a satului au dat de urmele a trei fortificații geto-tracice, care corespund epocii din secolele III-V înainte de Hristos. Prima atestare documentare am găsit-o în date despre istoria României. Una dintre particularitățile acestei cărți este că noi scriem nu numai despre istoria generală a localității, dar furnizăm date despre istoriile secundare ale subdiviziunilor instituțiilor sociale și economice, implicit a agenților economici care au activat în teritoriu. Dacă vorbim de biserică, practic avem toți preoții care au activat aici în decurs de 225 de ani. Tot așa despre școală, bibliotecă, magazin, Casă de Cultură, tradiții și obiceiuri. Deloc întâmplător am pus ca subtitlu „Documente, legende și amintiri". Noi am întocmit și un ghid turistic al satului Mana, pe care l-am inclus în carte. Prin „Istoria satului Mana" istoria țării noastre va fi mai completă și mai împlinită.

Marcela Mardare: Până a-i oferi cuvântul domnului Ion Olaru, țin să vă prezint pe scurt câteva date biografice. A studiat la Colegiul Politehnic din Bălți, specialitatea construcția aparatelor de radio. A fost repartizat la Institutul Electromecanic din orașul Baku, Azerbaidjan, la întreprinderea principală a Ministerului Industriei Navale din URSS. Apoi a absolvit Universitatea de Stat și Academia de Studii Economice din Moldova, obținând calificarea de inginer economist. A publicat în anul 2024 cartea-album „Rădăcinile unui neam", care ține și ea de satul de baștină Mana.

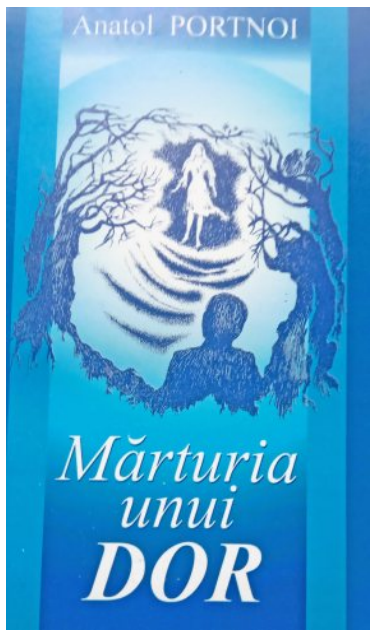
Ion Olaru: Eu aș dori să vorbesc despre marile personalități ale satului Mana. Cea mai cunoscută este Paul

Goma, scriitor român, disident anticomunist, cavaler al Ordinului Artei și Literelor din Franța. Altă personalitate de vază, dar mai puțin cunoscută chiar și în Mana, a fost Panteleimon Constantin Scordeli, fondatorul Uniunii Juriștilor din orașul Kiev. A absolvit Universitatea imperială din Kiev. A fost autor și coautor de cărți în domeniul dreptului și filosofiei. Tot o personalitate distinctă a fost fratele lui, medicul Fiodor Scordeli. O personalitate foarte interesantă a fost și Petrică Sârbu, bun muzician și inginer de sunete la compania Teleradio-Moldova.

Mihai Cimpoi: Vorba e că nu e ușor să faci această carte, e nevoie de osteneală cum ar zice cronicarii noștri, ca să cauți documente, acte, fotografii, tot ce ține de un sat, și care nu sunt adunate într-un singur loc. Trebuie să le cauți în arhivele republicane, în România, la biblioteci, arhivele militare. Cum ați făcut și în cazul tatălui lui Paul Goma, ați aflat ceva despre care nu se știa. Eu am discutat și cu Aliona Grati, care a scris o carte fundamentală despre creația lui Paul Goma și a luat recent premiul Muzeului Literaturii Române. Ea a corespondat cu Paul Goma, a fost mereu în dialog cu el. Și acum o să vă spun câteva momente din istoria relațiilor mele cu acest sat. În calitatea mea de atunci de președinte al Uniunii Scriitorilor, am discutat cu Paul Goma – am și eu o corespondență cu Paul Goma. Dumnealui a avut ideea să se întoarcă la Mana, mi-a spus-o în scrisori, iar eu am confirmat, am pregătit și terenul. Sigur că m-am dus la Mana, am vizitat gimnaziul, care era încă în funcție. Erau copii în toate clasele, câte trei-patru. Când am fost ultima dată, era în paragină, geamurile fiind sparte. Și când am intrat în Casa de Cultură – nici tu scaun, nici tu scenă, podeaua era din lut la bibliotecă și nicio carte cu caractere latine. Am adus un camion cu cărți. Apoi m-am dus la președintele raionului și i-am zis: Domnule președinte, acesta e un scriitor mare care poartă cinste raionului și țării, duceți niște scaune și altă mobilă. M-a înțeles. Ce se întâmplă însă, Paul Goma ca să vie încoace avea nevoie de cetățenie moldovenească. Pe atunci președinte interimar al republicii era Mihai Ghimpu, care a zis că nu e nicio problemă, dar Paul Goma trebuie să scrie o cerere. Paul Goma trimite scrisoarea respectivă: „Domnule președinte, vă rog să-mi acordați cetățenie, mie, fiului meu și soției mele", Ce se întâmplă? Vine scrisoarea la domnul M.Ghimpu, dar conform legislației lui i se cuvine, fiului i se cuvine, dar, ei (soției), fiindcă nu e din Basarabia, nu putem să-i dăm cetățenie. Până la urmă s-a rezolvat. Într-o bună zi, acasă la Paul Goma la Paris vine șoferul Ambasadei Republicii Moldova din Franța ca să-i înmâneze pașaportul. Paul Goma zice: Dar de ce n-a venit ambasadorul, eu refuz cetățenia Republicii Moldova. Și așa nu a ajuns Goma la noi acasă. Ce se întâmplă mai departe la Mana? Apare ideea unei plăci comemorative care să se instaleze pe clădirea școlii, dar titlul de proprietate al acestei clădiri îl are altcineva, care nu face parte din rudele lui Paul Goma și n-a permis să se pună placa comemorativă. Și atunci ne-a venit ideea ca să punem această placă pe o fântână de vizavi. Placa a fost finanțată de Mihai Ghimpu, s-a organizat și o manifestare. Mi-a plăcut, și cum am fost eu prezentat, o elevă a zis: „La noi în ospeție este domnul Mihai Cimpoi, academician român și critic literar basarabean". Acuma îmi pare

rău că acest sat are doar 250 de locuitori. Eu am discutat și cu academicianul Eugen Simion, fost președinte al Academiei Române, și am ajuns la concluzia că un sat în care nu este școală, nu sunt intelectuali, nu este poștă, nu este preot, nu este biserică, este sortit dispariției.

Marcela Mardare: Vreau să mai adaug că această carte are o prefață a istoricului Anatol Petrencu, membru de Onoare al Academiei Române: „Monografia satului Mana este o realizare excelentă în ceea ce privește restabilirea istoriei unei localități de oameni gospodari. O concretizare a etapelor prin care a trecut atât spațiul Pruto-Nistrean, cât și așezarea respectivă. Lectura cărții demonstrează nu doar sentimentul de afecțiune față de satul natal, ci și gradul înalt de competență al autorilor, tenacitatea de a căuta răspunsuri la diverse întrebări". Dar vreau să mai completez aici că Anatol Portnoi în anumite pagini vine cu niște versuri ale sale și vreau să citesc aici un catren din poezia sa „Baștina": „Toate îmi sunt atât de aproape/ Drag mi-i și acel pârâu,/ Care-și duce a sale ape/ Din iazul lui Dumnezeu". Adică această carte a fost scrisă cu toată dragostea de acești doi oameni, de aceste două personalități din satul Mana. O să vedeți că în carte sunt prezente mari personalități, dar sunt și oameni simpli care și-au făcut datoria la locul lor de muncă, prin faptele lor demonstrând că localitatea are oameni foarte buni.

Valeria Florea-Dascăl, scriitoare: Pentru un om simplu este important că numele lui a intrat în carte, și aici sunt nume de învățători, directori, oameni de serviciu, personal tehnic, precum și o mulțime de fotografii color.

Sergiu Corcebaș, fost crainic de televiziune la Moldova 1: Omul pe parcursul vieții revine cu gândul la vremurile când era tânăr și fericit. Exact atunci când eram tânăr și fericit, am avut norocul să fiu repartizat după facultate la Școala de 8 ani din satul Mana. Eu sunt originar tot din raionul Orhei, din satul Pocșești, foarte mic și pe cale de dispariție, dar care îmi este atât de drag inimii, că nu pot să vă redau aceasta. Colectivul de învățători din satul Mana m-a primit cu brațele deschise. Eram imediat după facultate, aveam vârsta de 23 de ani și trebuia să încep activitatea nu doar de învățător, ci de director de școală. Vă dați seama ce cunoștințe aveam eu în acest domeniu. Dar am avut noroc de un colectiv bun și de susținerea unor doamne extraordinare: Iulia Condratieva, mama lui Anatol Portnoi, și Maria Roșca care era șefă de studii. Datorită lor am dus încet-încet această meserie. Eu am avut norocul să fiu repartizat ca tânăr specialist cu locul de trai exact în casa în care s-a născut Paul Goma, trei ani am locuit în casa aceea. Adevărul este că noi nu știam atunci cine este Paul Goma, am aflat mult mai târziu și trebuie să vă spun că mă doare sufletul când am văzut ce s-a întâmplat cu clădirea: nu s-a păstrat și nu s-a găsit atunci un loc pentru o placă comemorativă, simțim un mare regret. Până la urmă vizavi de casă, la fântâna lui David, s-a pus acea placă. Merită să fie apreciat efortul acestor doi autori, pentru că practic este un act de eroism să te apuci să scrii istoria unei localități, oricare ar fi ea. Pentru că este o muncă titanică, s-o ei de la început, de la zero. Felicitări pentru acești ingineri, care au reușit să ajungă la sufletele noastre prin această carte.

Zoia Jalbă, profesoară de istorie, fostă parlamentară: Ca și mulți dintre Dvs., sunt de la țară și am plecat demult din satul meu natal. Lucrarea mea de licență a fost „Pagini din istoria satului Vâșcăuți", inde m-am născut. Am scris acea carte cu cunoștințele de atunci, în arhive nu se prea putea de mers, nu ne prea permiteau, mai ales nouă, studenților. Și am scris-o cum am putut, am dăruit-o școlii din sat. Știți ce mă doare cel mai mult, astăzi, am discutat despre faptul că mor satele, că oamenii pleacă peste hotare, că se pustiește țara.

Andrei VIZIRU-COSTULEANU

Parteneriate intersectoriale funcționale:
Modelul de bune practici al Colegiului „Mihai Eminescu” din Soroca în sprijinul tinerilor NEET

Tatiana VIȘNIOVAIA,
Colegiul „Mihai Eminescu” din Soroca

Atelierul național „Consolidarea parteneriatelor pentru tinerii NEET în domeniul educației și formării profesionale (ÎPT/VET) și ocupării forței de muncă la nivel regional și național” și-a desfășurat lucrările la 6 noiembrie a.c. în incinta hotelului Radisson Blu Leograd din Chișinău. Organizat în cadrul Proiectului Consiliului Europei „Promovarea dreptului la muncă în Republica Moldova”, evenimentul a oferit un cadru de dialog strategic între ministere de resort (MEC, MMPS), structuri centrale (ANOFM) și instituții educaționale membre ale Rețelei Naționale pentru Integrarea Tinerilor NEET (Not in Education, Employment, or Training, referindu-se la tinerii care nu lucrează, nu urmează nicio formă de învățământ și nu participă la cursuri de formare profesională).

Programul de microcalificare pentru bone: Un succes concret raportat la nivel național

În cadrul acestei reuniuni de anvergură, Colegiul „Mihai Eminescu” din Soroca a adus în fața comunității de experți o dovadă certă a faptului că mecanismele intersectoriale pot funcționa cu succes la nivel local atunci când există inițiativă, adaptabilitate și cooperare strânsă. Prezența instituției la ședință nu s-a rezumat doar la dezbateri teoretice, ci a inclus prezentarea unui model de succes implementat deja în teritoriu: Colegiul din Soroca a inițiat și finalizat cu succes un program inovator de calificare parțială (microcalificare) pentru ocupația Îngrijitor/Îngrijitoare de copii (bonă), Nivelul 3 CNC, însumând 30 de credite de studii (900 de ore).

În perioada 16 martie - 16 iunie curent, cursurile s-au desfășurat în regim intensiv și cu frecvență deplină. Impactul social direct s-a tradus prin instruirea a 21 de tinere aflate în dificultate – persoane fără un loc de muncă și rămase în afara sistemului educațional, care corespund fidel profilului de tineri NEET.

Pilonul de rezistență al acestei reușite a fost parteneriatul funcțional cu Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă (ANOFM). Din cele 21 de cursante, 17 au fost susținute integral de ANOFM, care a asigurat achitarea contractului de studii (menținut la un cost accesibil de 3100 de lei) și le-a oferit o bursă lunară pe parcursul școlarizării. Obținerea rapidă a autorizării provizorii pentru acest program a demonstrat că flexibilitatea administrativă poate asigura o rată maximă de absorbție a tinerilor vulnerabili din regiune.

Bariere identificate din practica teritorială

În cadrul sesiunilor de lucru pe grupuri, dincolo de reușite am pus în discuție provocările reale cu care ne confruntăm în mod direct în procesul de atragere și menținere a acestor tineri. Condiția nivelului de studii reprezintă o barieră importantă, deoarece obligativitatea deținerii unui Certificat de Nivel 2 ISCED (studii gimnaziale) blochează accesul tinerilor NEET care nu au finalizat școala obligatorie, deși aceștia au cea mai mare nevoie de integrare socială.

De asemenea, există dificultăți majore de identificare, deoarece instituțiile de învățământ nu au acces la bazele de date centralizate cu tinerii NEET din raioane, iar recrutarea lor este anevoioasă în lipsa unui flux automat de date de la structurile de asistență socială. O altă provocare rămâne sustenabilitatea post-program, monitorizarea parcursului tinerelor după absolvire fiind vitală pentru a ne asigura că ele fac tranziția spre angajare stabilă și nu revin la starea de inactivitate.

Viziuni și propuneri de viitor formulate în cadrul atelierului

Pentru a transforma aceste provocări în politici sustenabile, în cadrul atelierului am formulat o serie de propuneri concrete, menite să optimizeze funcționarea Rețelei naționale. Prima propunere vizează crearea unui protocol local de referire directă și timpurie. Prin acest mecanism, serviciile sociale și subdiviziunile ANOFM din Soroca ar urma să transmită automat către Colegiu listele tinerilor NEET identificați, asigurând includerea lor rapidă în noile valuri de microcalificare.

A doua direcție strategică este diversificarea și extinderea ofertei didactice prin dezvoltarea unor noi programe de microcalificare pe segmente scurte (3-6 luni), finanțate de ANOFM, ca măsură rapidă și eficientă de combatere a șomajului în zona de Nord a țării. A treia recomandare se referă la asigurarea unei finanțări dedicate pentru mentoratul post-angajare. Includerea în proiectele viitoare a unui serviciu de mentorat al cadrelor didactice din Colegiu, oferit tinerilor timp de 6 luni după absolvire, va garanta sprijinul necesar pentru adaptarea optimă a acestora din urmă la noul loc de muncă.

Prin corelarea strânsă dintre politicile Consiliului Europei și acțiunile practice de pe teren, Colegiul „Mihai Eminescu” din Soroca își reafirmă rolul de actor activ cu privire la sprijinirea noilor generații. Suntem convinși că doar printr-un efort intersectorial consolidat – în care educația, asistența socială și angajatorii lucrează sincronizat – putem asigura un parcurs profesional demn și stabil pentru tinerii aflați în dificultate.

INTERVIUL DE JOI

Anastasia Crudu: „Acest premiu constituie pentru mine un imbold de a continua cu aceeași pasiune pe drumul ales”

(Continuare din pag. 3)

– Ați inițiat proiectele „Mândri de origini” și „În pași de joc, cu dor de tradiție”. Cum reușiți să le cultivați celor mici dragostea pentru patrimoniul cultural local într-o lume puternic digitalizată?

– Dragostea pentru tradiții nu poate fi cultivată doar povestindule copiilor despre trecut. Proiectele menționate sunt inițiative prin care ne-am propus să valorificăm portul popular, dansul tradițional și obiceiurile care ne definesc identitatea culturală. Astfel am reușit să îmbogățim patrimoniul cultural al instituției cu elemente de costum popular, oferindu-le elevilor posibilitatea de a participa la activități artistice și culturale în care tradițiile nu sunt doar prezentate, ci trăite cu adevărat. Aceste realizări au fost posibile datorită finanțării oferite de Consiliul Raional Criuleni și Centrul pentru Tineret „UNIT”, dar și grație susținerii administrației Gimnaziului – doamnei Angela Efros – și contribuției financiare a administrației publice locale. Consider că asemenea parteneriate sunt extrem de valoroase.

– Proiectele dumneavoastră vizează adesea incluziunea și dezvoltarea armonioasă a tinerilor. Care sunt pilonii principali pe care construiți o relație de încredere cu elevii și părinții acestora?

– Orice relație frumoasă și sănătoasă în mediul educațional începe cu încrederea. În relația cu elevii, încerc să pun pe primul loc respectul și empatia. Îmi doresc ca fiecare copil să simtă că este important, că vocea lui contează. În ceea ce privește colaborarea cu părinții, consider că parteneriatul este esențial. Încerc să construiesc o comunicare deschisă, bazată pe sinceritate și respect reciproc. Părintele nu trebuie să simtă că este chemat la școală doar atunci când apare o problemă, ci că este un partener în educația copilului său. Cele mai bune rezultate apar atunci când familia și școala transmit mesaje comune și lucrează în aceeași direcție.

– Aveți un portofoliu impresionant de formări continue (didactică, evaluare pentru performanță, inteligențe multiple). Ce domeniu al educației necesită cea mai mare atenție din partea cadrelor didactice?

– Educația de astăzi trece printr-o perioadă în care avem nevoie, mai mult ca oricând, să ne adaptăm la copii și la realitățile în care aceștia cresc. Dacă ar fi să aleg un domeniu care necesită o atenție deosebită din partea cadrelor didactice, aș spune că este educația centrată pe copil, cu accentul plasat pe dezvoltarea competențelor socio-emoționale, incluziune și învățare diferențiată. Avem copii diferiți, cu ritmuri diferite de învățare, interese, aptitudini și contexte familiale diverse. Nu mai putem privi educația doar prin prisma rezultatelor academice sau a notelor. Desigur, acestea contează, dar la fel de important este să ne asigurăm că formăm copii care știu să comunice, să colaboreze, să-și gestioneze emoțiile, să ia decizii și să facă față provocărilor.

– Sunteți un exemplu de succes pentru absolvenții care aleg să profeseze în mediul rural. Ce le-ați transmite tinerilor care ezită să îmbrățișeze cariera didactică?

– Le-aș spune, în primul rând, să nu privească mediul rural ca pe o limitare, ci ca pe un loc în care pot construi ceva frumos și durabil. Știu că, uneori, tinerii absolvenți au anumite rețineri atunci când vine vorba despre alegerea unei școli dintr-o localitate mică. Poate se gândesc la resurse, la oportunități sau la provocările pe care le presupune începutul unei cariere didactice. Dar eu cred că fiecare școală are nevoie de oameni tineri, cu idei, energie, inițiativă și dorința de a schimba lucrurile în bine.

Din propria experiență, pot spune că mediul rural îți oferă și oportunități pe care poate nu le conștientizezi de la început. Într-o comunitate mai mică, ajungi să cunoști mai bine fiecare copil, fiecare familie, să observi mai ușor nevoile elevilor și să construiești relații apropiate. Ai posibilitatea să te implici în proiecte, să inițiezi activități, să propui idei și să vezi direct rezultatele muncii tale.

– Care este următorul proiect sau obiectiv pe care v-ați propus să-l realizați la Gimnaziul Pașcani?

– Îmi doresc, în primul rând, să continuăm pe aceeași direcție de dezvoltare, să valorificăm experiența acumulată și să fim deschiși către noi oportunități și inițiative. Desigur, toate aceste lucruri se construiesc în echipă. Mă bucur că avem oameni care se implică, parteneri care ne susțin și o comunitate alături de care putem realiza lucruri frumoase. Nu vreau să numesc un singur proiect drept următoarea noastră prioritate, pentru că educația ne oferă permanent noi direcții de dezvoltare. Îmi doresc doar să păstrăm aceeași energie, deschidere și dorință de implicare, astfel încât Gimnaziul Pașcani să rămână un loc în care ideile prind viață, copiii au oportunități, iar comunitatea se simte parte din ceea ce construim.

A intervievat
Silvia ȚURCAN

Ghid pentru părinți și educatori, elaborat de pedagogi din România și R. Moldova

Pedagogi de pe ambele maluri ale Prutului au elaborat un Ghid practic-aplicativ destinat părinților și cadrelor didactice din România și Republica Moldova. Lucrarea de educație parentală, intitulată „Împreună pentru copilul dumneavoastră", a fost publicată recent în România, fiind semnată de Elena Petrescu, Angela Bogos, Violeta Spînu și Angela Mihailova.

Acest reper educațional își propune să consolideze parteneriatul dintre familie și grădiniță, oferind instrumente practice pentru educarea și dezvoltarea armonioasă a copiilor. Autoarele susțin că educația copilului se construiește prin încredere, comunicare și colaborare între familie, grădiniță și comunitate, Ghidul propunându-și să contribuie la consolidarea acestui parteneriat în beneficiul dezvoltării armonioase a fiecărui copil.

Proiectul „Grădinițe înfrățite", un parteneriat cu UPSC

Elena Petrescu, coordonatoarea Proiectului Transfrontalier Multidisciplinar „Grădinițe înfrățite", a relatat că „Pentru noi, Ghidul este de fapt un nou reper educațional care vine în sprijinul familiei și al grădiniței. Nu este doar pentru părinți, vine și în ajutorul cadrelor didactice, atât din România, cât și din Republica Moldova. Ghidul este rodul unei prietenii ce a început cu 7 ani în urmă, când eu, împreună cu doamna Angela Bogos de la Grădinița-creșă nr. 8 „Prichindel" din Cahul, am demarat proiectul transfrontalier *Grădinițe înfrățite*. Actualmente acest proiect cuprinde 19 instituții de educație timpurie din Basarabia, în parteneriat cu Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă" din Chișinău, iar din partea României sunt 12 unități incluse în proiect".

La rândul său, Angela Bogos, directoarea Grădiniței „Prichindel" din Cahul, a specificat că „Împărtășesc o bucurie deosebită, rezultatul unui proiect de suflet, născut din pasiunea pentru educație, dragostea față de copii și dorința de a contribui la dezvoltarea armonioasă a fiecăruia dintre ei. Această carte reflectă convingerea noastră că educația unui copil se construiește prin încredere, comunicare, respect și colaborare permanentă între familie, grădiniță și comunitate. În paginile Ghidului am adunat experiențe, idei, exemple și activități practice, menite să sprijine părinții și cadrele didactice în vederea creșterii și educării copiilor. Pentru mine, această realizare înseamnă mult mai mult decât apariția unei cărți. Înseamnă muncă, implicare, schimb de experiență, prietenie și dorința sinceră de a contribui la un viitor mai bun pentru copii".

Un Ghid ce abordează bazele educației parentale

Vom remarca că Ghidul este structurat pe 8 capitole, abordând fundamentele educației parentale, stilurile educative și impactul acestora asupra respectului de sine și dezvoltării emoționale a copilului. De asemenea, în studiu sunt incluse tehnici de comunicare eficientă între părinți și educatori, strategii de sprijinire a învățării acasă prin joc și lectură, recomandări privind gestionarea crizelor de furie, formarea deprinderilor de igienă și timpul aflării în fața ecranelor. Lucrarea mai conține instrumente practice, cum ar fi fișe de observație individuală, modele de planuri educaționale individuale, chestionare de autoevaluare pentru părinți, studii de caz din mediul preșcolar.

La elaborarea volumului, s-a ținut cont de fundamente ale educației parentale și diverse stiluri educative, inclusiv prin analiza impactului acestora din urmă asupra stimei de sine și dezvoltării emoționale a copilului. Cartea a fost concepută pentru a răspunde unor necesități comune ale comunităților educaționale de pe ambele maluri ale Prutului, pornind de la ideea că dezvoltarea copilului presupune implicarea și cooperarea tuturor adulților din viața sa.

Ghid pentru ambele state românești

Directoarea Grădiniței nr. 26 din Chișinău, Angela Mihailova, a subliniat că elaborarea Ghidului a presupus o analiză comparativă a curricula educației preșcolare din ambele state românești, pentru identificarea asemănărilor și elementelor de valorificat în ambele sisteme: „Am lucrat mult împreună, observând diferențele între grădinițele din țările noastre. Am depus efort să punem cap la cap curriculumul educației preșcolare de peste Prut și de la noi pentru a vedea deosebirile, asemănările și carențele. Ne-a fost foarte ușor să lucrăm pentru că am aplicat teste și chestionare, am desenat împreună cu copiii, am văzut care sunt cele mai bune metode pentru părinți de a lupta cu fricile, de a determina emoțiile copiilor".

În continuare, autoarea a atras atenția asupra provocărilor generate de utilizarea tehnologiilor în viața copiilor, subliniind necesitatea unor limite și dezvoltarea unor deprinderi sănătoase în familie: „Pentru noi a contat foarte mult acest Ghid pentru că, până la urmă, trăim într-o lume în care tehnologiile ne iau pe dinainte cumva și, până la urmă, noi trebuie să știm – și educatorii. și părinții – unde punem stop, cât de mult le permitem copiilor să stea în fața ecranelor".

Violeta Spînu, directoarea Grădiniței din Anenii Noi, a spus că „Este ceva nou, interesant și util pentru a fi practicat, ca resursă de informare, atât pentru cadrele didactice, cât și pentru părinți. La acest ghid s-a lucrat nu o zi, nu două. Mai întâi s-au acumulat informații și lucruri pe care le-am realizat cu copiii la grup, fișe, imagini etc. Ghidul conține idei teoretice originale, are informații practice, fiind o lucrare extrem de interesantă, benefică, utilă, atractivă, zic eu".

Este de menționat că Ghidul practic-aplicativ de educație parentală „Împreună pentru copilul dumneavoastră" a fost transmis spre analiză instituțiilor partenere din R. Moldova, urmând a fi utilizat și în activitățile de instruire a cadrelor didactice. Lucrarea se adresează părinților, managerilor instituțiilor de învățământ preșcolar, educatorilor, psihopedagogilor, fiind însă extrem de utilă și pentru publicul neavizat.

Reporter UPp

Educația emoțională la Liceul „Orizont"

Elevii claselor a VI-a „A" și a VI-a „E" de la IPÎ LT „Orizont", filiala Ciocana, Chișinău, au avut recent prilejul de a participa la o activitate interactivă și educativă dedicată unui subiect deosebit de important: prevenirea și combaterea fenomenului de bullying. În cadrul lecției, desfășurate cu implicarea psihologului Lilia Popov, de la ONG-ul „Centrul Național de Prevenție a Bullyingului față de Copii", elevii au discutat despre formele bullyingului, consecințele acestuia și importanța respectului, empatiei și solidarității în relațiile cu cei din jur.

Prin dialog, exemple concrete și implicare activă, copiii au înțeles cât de important este să nu rămână indiferenți în fața bullyingului, să ceară ajutor și să contribuie la crearea unui mediu școlar sigur și prietenos. Împreună putem construi o școală în care fiecare elev să se simte acceptat, respectat și protejat!

Această oră cu o asemenea tematică s-a desfășurat în mare parte grație familiei Postica, al cărei copil învață în clasa a VI-a „A", precum și dirigintei Olga Florescu și subsemnatei. Lecția s-a dovedit a fi extrem de valoroasă și din punctul de vedere al implicării în educarea unei generații mai empatice și mai responsabile.

Valentina CURECHI,
director adjunct

Un abecedar transformat în joc digital pentru copiii de vârstă preșcolară

O nevoie identificată în propria familie i-a determinat pe Liviu și Elena Casapciuc să creeze un produs educațional în limba română. Frații au lansat aplicația „Abecedar: Aventuri cu Abecică", destinată copiilor de 3-6 ani, prin care cei mici pot descoperi literele, cifrele, culorile și formele geometrice.

Proiectul a prins contur în 2020, când mama lor a întâmpinat dificultăți de a găsi un joc educațional interactiv în limba română pentru fiul cel mic. Oferta existentă era dominată de aplicații în rusă și engleză. Pornind de la această experiență, cei doi au decis să dezvolte propriul joc, având drept reper abecedarul cu care au crescut.

De la prima versiune până la lansarea aplicației în forma actuală au trecut cinci ani. În acest proces s-a implicat și Eugenia Casapciuc, mama celor doi, profesoară de limba română, care a contribuit la structurarea și adaptarea activităților pentru publicul preșcolar. Recomandările sale au vizat inclusiv formularea

instrucțiunilor, pronunția, modalitatea de oferire a feedbackului și sistemul de recompense.

Aplicația reunește mai multe categorii de exerciții prin care copiii își pot consolida cunoștințele de bază. Creatorii au urmărit ca activitățile să susțină nu doar familiarizarea cu literele și cifrele, ci și dezvoltarea vocabularului, memoriei și atenției. Ei recomandă utilizarea jocului în reprize a câte 10-15 minute, în funcție de vârsta și interesul copilului.

Un rol aparte în dezvoltarea proiectului l-a avut Dorin, fratele mai mic al Elenei și al lui Liviu, care a fost primul tester al jocului. Acum, la 12 ani, acesta continuă să încerce noile versiuni și să le ofere creatorilor sugestii.

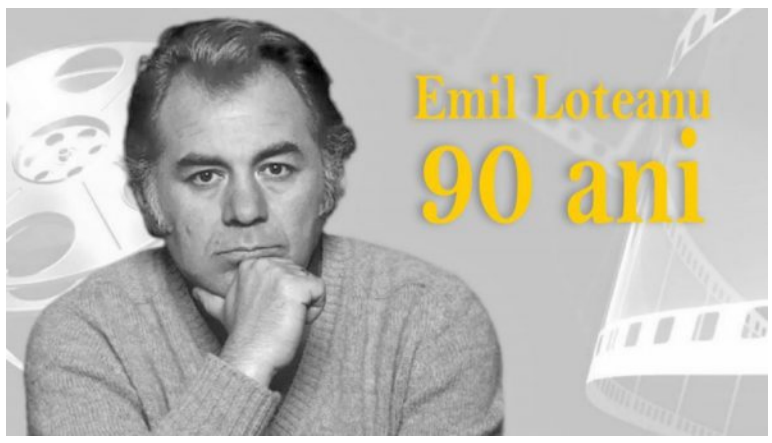
Pentru a le permite părinților să evalueze aplicația, primele trei activități din fiecare categorie sunt gratuite. Accesul la întregul conținut este disponibil prin versiunea *premium*.

Emil Loteanu – poetul regizor și regizorul poet

IN MEMORIAM: 90 DE ANI DE LA NAȘTERE

La 6 noiembrie a.c. s-au împlinit 90 de ani de la nașterea lui Emil Loteanu, personalitate culturală de rang mondial. Cu acest prilej marele maestru a fost comemorat în cadrul lecției publice „Emil Loteanu – poetul regizor și regizorul poet", prezentată de către subsemnații Ștefan Sofronovici și Nadejda Cojocaru. Evenimentul cultural s-a produs la biblioteca Instituției Publice Liceul Teoretic „Nicolae Iorga" din Chișinău, în fața elevilor clasei a VII-a „B", însoțiți de diriginta Inga Copîl, și a elevilor din clasa a IX-a „E", însoțiți de dirigintele Victor Guțu, organizați de harnica bibliotecară Eugenia Stamatin.

Timp de o oră academică elevii împreună cu profesorii lor au ascultat cele mai relevante momente și realizări din biografia și creația celui comemorat. Cel mai bun regizor al secolului XX din cinematografia moldovenească a fost mai întâi un scriitor polivalent, autor de poezie, proză și dramaturgie, apoi a devenit un fulminant regizor de filme și scenarist de talie mondială. Includerea sa simbolică în topuri sau menționări privind cele mai marcante 100 de personalități ale lumii sau ale cinematografiei secolului XX reflectă impactul internațional uriaș al capodoperelor sale.

Emil Loteanu s-a născut în satul Clocușna, județul Hotin, Regatul României, astăzi raionul Ocnița, R HYPERLINK „https://ro.wikipedia.org/wiki/Republica_Moldova". HYPERLINK „https://ro.wikipedia.org/wiki/Republica_Moldova" Moldova. Părinții lui, Tatiana și Vladimir Loteanu, au fost învățători și îl dezmierdau în primii ani de viață numindul „Lulu". Emil a învățat primele clase la școala din Clocușna. Dar în anul 1944 hoardele staliniste ocupă din nou partea de răsărit a României, numită atunci Basarabia, apoi „botezată" RSS Moldovenească, iar astăzi R. Moldova, deși este pământ românesc, parte a statului roman, furat din trupul României la 28 iunie 1940, de către Stalin, în acord secret cu Hitler.

Ca și alți sute și mii de români din partea locului, părinții lui se refugiază în România. Mama Tatiana, cu fratele său mai mic, Marcel, pleacă la Râmnicu Vâlcea, apoi la București, unde va preda limba și literatura rusă până la pensionare, la Institutul Pedagogic „M. Gorki". Emil rămâne cu tatăl său Vladimir, la Rădăuți, nu departe de mănăstirea Putna. Aici urmează studiile la școala din localitate, frecventând cercul dramatic și participând la escapade teatrale, la spectacolele prezentate de copiii din școală. La București, Emil Loteanu studiază la prestigiosul Liceu „Sfântul Sava". În anul 1948, la vârsta de 12 ani, debutează cu o poezie în revista *Contemporanul*. Grație corespondenței sale cu Lucian, vărul său din Clocușna, prin clasa a șaptea apare dorința de a se repatria în satul său natal. În decembrie 1949, rămas orfan de tată, el a trecut ilegal Prutul, refugiindu-se la casa bunicilor din Colencăuți. A fost prins și predat grănicerilor români, care l-au trimis la București, unde mama sa lucra la ambasada sovietică. În anul 1950, pe când familia Loteanu locuia lângă Studiourile Sahia, în casa lor s-a turnat filmul artistic „Viața învinge". A încercat să dea examen la IATC București, dar dosarul său de admitere a fost respins.

În anul 1952, la vârsta de 16 ani, primind buletinul de identitate, a cerut să fie repatriat și s-a reîntors la Clocușna, cu scopul de a urma studii de cinematografie la Moscova, deoarece fusese respins la București. La sfârșitul anului se întâlnește cu un alt tânăr poet basarabean, originar din satul Enichioi, de lângă Ismail, repatriat și el din București, Vitalie Tulnic (Manolescu). Întâlnirea s-a produs la redacția ziarului „Tinerimea Moldovei", de pe strada Șciusev, nr. 65, din Chișinău. Aici face cunoștință cu poetul Anatol Gugel, care le va îndruma primii pași în literatură. La 31 decembrie 1952, publică în acel ziar poezia *Cântecul marii iubiri*. În calitate de corespondent al ziarului *Tinerimea Moldovei,* va călători mult prin republică, va scrie reportaje la zi, cronici de carte, va susține „poșta redacției" pentru începătorii în ale scrisului. Poeziile lui apar periodic în ziarul *Moldova Socialistă*, revista *Octombrie*, alături de cele ale lui Liviu Deleanu, Petru Zadnipru, Vitalie Tulnic, Valentin Roșca.

Activitate literară

Emil Loteanu s-a făcut cunoscut și ca autor de cărți de poezie și proză scurtă. El a debutat cu versuri în paginile revistei *Contemporanul* din București (1949). A publicat apoi volumele de versuri *Zbucium* (1956), *Versuri* (1970), *Sufletul ciocârliei* (1974), plachetele *Chemarea stelelor* (1962) și *Ritmuri* (1965). De asemenea, a publicat cărți de proză cum ar fi *Vioara albă* (1963), *Bucolica* (1966) și *Lăutarii* (1972), ultimele două fiind ecranizate de către el însuși. La sfârșitul anilor ,60, Loteanu a renunțat la activitatea literară în favoarea celei cinematografice. În cadrul lecției publice au fost prezentate următoarele lui lucrări din fondul de carte al bibliotecii Centrului Academic Internațional „Mihai Eminescu": „Mi-s ochii arși de frumusețea ta..." (2011), „Ritmuri", versuri (2007), „Chemarea stelelor" (2003), precum și cartea autoarei Ana-Maria Plămădeală „Emil Loteanu: splendoarea și prăbușirea visului romantic" (2017).

Activitate cinematografică

E. Loteanu este autorul a peste 20 de filme, la realizarea cărora a participat atât prin regizarea lor, cât și prin scrierea de scenarii. El a debutat în cinematografie în anul II de studenție, semnând scenariul și regia la filmele documentare de scurtmetraj *Hora mare* (1959), *Amintiri din copilărie* (1960), *Piatra, timpul, cântecul* (1961).

Debutul său ca autor de filme de lungmetraj a avut loc în anul 1963, cu *Așteptați-ne în zori* (1963), peliculă în care au debutat o serie de actori moldoveni cum ar fi Ion Șcurea, Ecaterina Malcoci, Ilie Guțu, Dumitru Caraciobanu, Nina Doni, Iulian Codău ș.a. Au urmat filmele *Poienile roșii* (1966), în care au debutat actorii Svetlana Toma și Grigore Grigoriu, *Această clipă* (1968), care a obținut Premiul II la Festivalul unional de filme de la Minsk din 1970, și *Lăutarii* (1971), cu care a obținut Premiul Scoica de aur la Festivalul internațional de filme de la San Sebastián (1972), Marele Premiu la Festivalul internațional ce dezvăluie tema artei și folclorului (Italia, 1972), Premiul Nimfa de aur la Festivalul Internațional de filme din Napoli (1972), Premiul spectatorilor și al presei pentru cel mai bun film la Forul Cinematografic din Milano (1978).

A mai realizat filmele artistice *A fost odată un băiat* (1960), *Șatra* (Mosfilm, 1975), *O dramă la vânătoare* (Mosfilm, 1978), *Gingașa și tandra mea fiară* (Mosfilm, 1978), *Anna Pavlova* (Mosfilm, 1983), *Luceafărul* (1986), *Găoacea* (1993). De asemenea, a filmat documentarele *Hora mare* (1999), *Piatra, timpul, cântecul* (1961), *Frescă în alb* (1967), *Academicianul Tarasevici* (1970), *Orașul meu alb* (1973), *Ecoul văilor fierbinți* (1974), *Eugen Doga* (1983), *Svetlana Toma* (1984), *Grigore Grigoriu* (1985). A semnat scenarii pentru filmele *A fost odată un băiat*, *Așteptați-ne în zori*, *Poienile roșii*, *Lăutarii*, *Șatra*, *Gingașa și tandra mea fiară*, *Anna Pavlova*, *Luceafărul*, *Miorița* („Telefilm Chișinău", 1987), *Durerea* („Moldova Film", 1989), *Pițigoiul în picaj* („Telefilm Chișinău", 1989).

Faimă mondială

Filmele *Lăutarii*, *O șatră urcă la cer* (sau *Șatra*), *Gingașa și tandra mea fiară* au adus faimă mondială culturii noastre, fiind premiate la festivaluri internaționale de mare prestigiu. Iar colaborarea cu legendarul compozitor Eugen Doga a generat una dintre cele mai recunoscute și iubite coloane sonore din istoria cinematografiei mondiale, valsul din *Gingașa și tandra mea fiară* fiind inclus în patrimoniul UNESCO.

Am avut ocazia să lucrăm puțin timp împreună, în anul 1989, fiind invitat de către maestru să îndeplinesc funcția de director la Teatrul Actorului de Cinema, pe care îl întemeiase la Chișinău. Din cauza că guvernarea comunistă a refuzat să ne ofere o clădire aparte, corespunzătoare, acest teatru a activat doar câțiva ani în incinta Uniunii Cineaștilor. Printre protagoniști mi-i amintesc pe Grigore Grigoriu,

Victor Ciutac, Sergiu Finiti, Vasile Graur și mulți alți actori tineri. Principalele lecții la care ei mergeau erau de limbă română, punându-se accentul pe ortoepie, adică rostirea corectă, înot și hipism. Loteanu avea atunci o piesă nouă, intitulată „Tiribomba". În anul 1993, el a realizat ultimul său film, intitulat *Găoacea*, în care are în distribuție și interpreți din România: Silviu Stănculescu, Mircea Diaconu ș.a. A fost profesor onorific al Facultății de Arte Hyperion din București, al cărei decan este regizorul Geo Saizescu, interpret în ultimul film al cineastului basarabean.

Ca o recunoaștere a meritelor sale în domeniul regiei de film, i s-au conferit titlurile de Maestru Emerit al Artei din RSSM (1969), Artist al Poporului din Federația Rusă (1980), titlul de membru de onoare al Academiei Internaționale de film Nike. De asemenea, s-a învrednicit de Premiul de Stat și de Ordinul Republicii. În anul 2001, a intrat în posesia Premiului pentru excelența artei regizorale, decernat la Ateneul Român din București.

Emil Loteanu a încetat din viață la 18 aprilie 2003, la vârsta de 66 de ani, într-un spital din Moscova. A fost înmormântat în cimitirul Vagankovo din capitala Rusiei, unde sunt înhumați Serghei Esenin, Vladimir Vîsoțki și alte renumite personalități ale culturii universale.

Ștefan SOFRONOVICI,
Nadejda COJOCARU,
bibliotecară,
șef sector CAIME

„Regele balului” – cartea despre istorie și destine umane

„Toamna se numără bobocii”, spune o veche zicală din popor. Pe aceeași undă, noi, bibliotecarii Bibliotecii Municipale „B. P. Hasdeu”, putem spune că toamna este și momentul bilanțurilor frumoase, al întâlnirilor și al impresiilor adunate pe parcursul anului în cadrul programului de lectură „Chișinăul citește”, ediția a XXIII-a. Cu o frumoasă tradiție de promovare a lecturii în rândul copiilor, tinerilor și adulților, programul continuă să apropie cititorii de carte și de autorii acesteia.

Deși ediția se apropie de final, interesul pentru întâlnirile cu scriitorii rămâne viu. O solicitare în acest sens a venit din partea Instituției Publice Liceul Teoretic „Nicolae Iorga”, ai cărei elevi, participanți la categoria „Adulți”, au citit, pe parcursul anului, romanul „Regele balului”, semnat de scriitoarea Lucreția Bârlădeanu. Centrul Academic Internațional „Mihai Eminescu” (CAIME), filială a Bibliotecii Municipale „B. P. Hasdeu”, are o colaborare frumoasă și de durată cu această instituție de învățământ, prin intermediul directoarei Aida Gonța și al bibliotecarei Eugenia Stamatin. Parteneriatul a prilejuit, de-a lungul timpului, numeroase activități educative și culturale dedicate elevilor. Răspunzând solicitării venite din partea instituției, am organizat o întâlnire de suflet cu scriitoarea Lucreția Bârlădeanu, în incinta bibliotecii liceului.

La eveniment au participat elevii claselor a XI-a „A” și „B”, pregătiți și îndrumați cu dăruire de profesoara de limba și literatura română, Adriana Holmacovschi. Întâlnirea a debutat cu mesajul Eugeniei Stamatin, care a vorbit despre buna colaborare cu Centrul Academic Internațional „Mihai Eminescu” și despre activitățile realizate împreună în beneficiul elevilor. Totodată, aceasta a prezentat echipa CAIME: Ștefan Sofronovici, bibliotecar și scriitor, și subsemnata, șef serviciu.

În continuare, le-am vorbit tinerilor despre programul de lectură „Chișinăul citește”, principiile care stau la baza organizării acestuia, criteriile de selectare a titlurilor și importanța promovării lecturii pentru toate categoriile de vârstă. A fost un prilej de a le prezenta și rolul programului în apropierea comunității de carte și de creatorii ei. Ștefan Sofronovici le-a oferit participanților câteva repere din viața și activitatea literară a scriitoarei Lucreția Bârlădeanu, prezentând titluri din creația ei.

Impresionată de interesul și curiozitatea tinerilor, autoarea i-a salutat cu multă căldură și și-a exprimat dorința de a le asculta impresiile

despre romanul „Regele balului”. Dialogul în jurul cărții s-a transformat într-o discuție captivantă, în care elevii au demonstrat că au citit cu atenție și interes volumul. Tinerii și-au prezentat opiniile cu entuziasm, au pregătit comunicări și au vorbit cu seriozitate despre personajele, întâmplările și temele care i-au impresionat.

Un moment deosebit l-a constituit sesiunea de întrebări adresate autoarei. Acestea au impresionat prin maturitate, profunzime și modul atent în care au fost formulate. Printre ele s-au regăsit întrebări precum: „Care au fost factorii și vulnerabilitățile ce au favorizat recrutarea studenților de către KGB?”, „Ați găsit, în timp, răspunsul la întrebarea: De ce oamenii apropiați nu reușesc întotdeauna să se înțeleagă?”, „Titlul romanului este un omagiu adus tatălui dumneavoastră, acesta fiind regele primului bal la care a participat?” sau „Dacă regele balului s-a dovedit a fi tatăl dumneavoastră, atunci cine a fost regina?”.

Răspunzând cu sinceritate și emoție, Lucreția Bârlădeanu le-a împărtășit tinerilor amintiri din copilărie și povești despre părinții săi, oferindu-le o perspectivă personală asupra unor întâmplări și personaje care au stat la baza romanului. Curioși să descopere mai multe, elevii au fost îndemnați de autoare să privească și fotografiile de familie incluse în volum, care completează povestea și îi conferă o dimensiune aparte. Interesul elevilor pentru carte s-a reflectat și în impresiile de lectură pregătite în scris.

Astfel, Victoria Bejenaru a mărturisit: „Pentru mine, „Regele balului” este o carte despre oameni care e firesc să fie imperfecți, iubiri care lasă urme și regrete care ne învață, uneori prea târziu, ce contează cu adevărat. Iar întâlnirea cu autoarea îmi oferă ocazia de a-i mulțumi pentru această poveste care nu vorbește doar despre viețile altora, ci ne invită să ne privim mai atent propria viață și alegerile pe care le facem.”

La rândul său, Anda-Elisa Catrinici a menționat că lectura romanului „Regele balului” i-a oferit prilejul de a descoperi trecutul Basarabiei dintr-o perspectivă subiectivă, prin experiențele și destinele oamenilor care l-au trăit. Dincolo de istoria unei familii, eleva a regăsit imaginea unei societăți în care tradițiile, convențiile sociale și mentalitățile epocii influențau profund relațiile dintre oameni. Un aspect care i-a atras în mod deosebit atenția a fost condiția femeii și limitele impuse libertății sale.

Finalul întâlnirii a fost marcat de momente emoționante și surprize plăcute. În semn de apreciere și recunoștință, bibliotecara Eugenia Stamatin și profesoara Adriana Holmacovschi i-au înmânat scriitoarei o diplomă de mulțumire pentru creația sa valoroasă, care oferă generației de astăzi posibilitatea de a descoperi pagini importante de istorie și de a reflecta asupra destinelor umane. Fotografiile de grup au păstrat amintirea acestei întâlniri, iar pentru unii elevi bucuria a continuat și după eveniment: aceștia au plecat acasă cu propriul exemplar al romanului „Regele balului”, purtând autograful și dedicația autoarei.

Astfel de întâlniri ne demonstrează că lectura nu se încheie odată cu ultima pagină a unei cărți. Dimpotrivă, ea continuă prin întrebări, dialog, emoții și dorința de a cunoaște mai mult. Iar atunci când cititorii au ocazia să stea față în față cu autorul, cartea capătă o nouă dimensiune, devenind o punte între experiența celui care scrie și sensibilitatea celui care citește.

Natalia CORGHENCEA,
șef serviciu CAIME

UE: La Colegiul Agroindustrial din Ungheni a fost inaugurat un laborator didactic de mecanică agricolă

Banca Europeană de Investiții a alocat circa 173 de mii de euro pentru dotarea și amenajarea la Colegiul Agroindustrial din Ungheni a unui laborator didactic de mecanică și mentenanță a mașinilor agricole. Acesta a fost inaugurat pe 12 noiembrie curent prin intermediul Proiectului „Livada Moldovei”, noua infrastructură permițând elevilor să-și dezvolte abilitățile practice în vederea diagnosticării, întreținerii și reparării utilajelor agricole.

De asemenea, tinerii vor putea utiliza echipamente și tehnologii similare celor existente în sectorul agricol, pentru a dobândi competențe necesare pe piața muncii. De serviciile laboratorului vor putea beneficia și agenții economici din regiune, care își vor instrui, califica sau recalifica angajații la nivel local, fără a apela la instituții din alte zone ale țării.

La evenimentul de inaugurare a participat directorul Oficiului Băncii Europene de Investiții în

Republica Moldova, Alberto Carlei. El a menționat că această inițiativă continuă procesul de modernizare a Colegiului, anterior fiind amenajate loturi didactice de livadă și culturi de pomușoare, cu procurare de tractoare și utilaje agricole pentru întreținerea acestora.

În plus, a fost construită o seră didactică cu o suprafață de 320 de metri pătrați, în valoare de 100 de mii de euro. Aceasta dispune de sisteme moderne de cultivare hidroponică, echipamente pentru menținerea microclimatului și un computer care monitorizează funcționarea instalațiilor. Infrastructura mai include un sistem de cultivare cu pat ridicat.

De remarcat că proiectul „Livada Moldovei” este susținut financiar de Banca Europeană de Investiții. În cadrul acestuia până în prezent s-au alocat în jur de 12 milioane de euro pentru reabilitarea și dotarea instituțiilor de învățământ și de cercetare cu profil horticol din țară.

UNFPA: Instituțiile de învățământ profesional tehnic din R. Moldova vor beneficia de echipamente moderne

Peste 50 de mii de elevi de la toate instituțiile de învățământ profesional tehnic din țara noastră vor beneficia de seturi de echipamente moderne pentru activități educaționale, sportive și recreative. Astfel, ei vor avea posibilitatea să își dezvolte deprinderile de viață prin activități interactive și nonformale, datorită unei donații oferite de Fondul Națiunilor Unite pentru Populație (UNFPA) în Moldova, cu sprijinul financiar al Agenției Austriece pentru Dezvoltare (ADA).

Echipamentele includ accesorii care pot fi utilizate atât în interiorul încăperilor, cât și în aer liber. Inițiativa marchează o nouă etapă de dezvoltare a programului EduLIFE al UNFPA, prin care sunt promovate educația pentru sănătate și dezvoltarea deprinderilor de viață ale adolescenților și tinerilor, transformând instituțiile de învățământ într-un mediu prietenos, sigur și modern. Evenimentul de transmitere simbolică a echipamentelor a avut loc la Școala Profesională nr. 6 din Chișinău, reunind elevi și reprezentanți ai instituțiilor partenere. Sandra Horina, șefa Biroului de Coordonare al Agenției Austriece

pentru Dezvoltare în R. Moldova, a declarat că o educație de calitate trebuie să depășească pregătirea tehnică și să fie incluzivă și holistică, oferindu-le elevilor oportunități de a-și dezvolta competențele sociale și personale: „Îi încurajăm pe tineri să iasă din sălile de clasă, să lase pentru o vreme telefoanele și ecranele deoparte și să folosească aceste echipamente pentru a interacționa, a colabora și a-și organiza timpul împreună cu colegii și prietenii”.

La rândul său, Justine Coulson, reprezentantă interimară UNFPA în Moldova, a menționat că „Investim în sănătatea și dezvoltarea tinerilor, astfel încât aceștia să poată face alegeri informate pentru tranziția spre viața de familie și cea profesională. Acest lucru înseamnă să le oferim oportunități de dezvoltare a deprinderilor de viață atât în sala de clasă, cât și prin activități extrașcolare și experiențe practice la locul de muncă. Indiferent de profesia pe care o vor alege, ne dorim ca tinerii să încheie studiile pregătiți pentru piața muncii și încrezători în capacitatea lor de a face față noilor provocări”.

Univers Pedagogic *pro*

Chișinău, MD 2059, str. Doina, nr. 104, et. 2
E-mail: universs2@mail.ru, univers.pedagogic@gmail.com
Tipar: ÎSFEP „Tipografia Centrală". Tiraj: 469 ex. Comanda nr. 3667.

ECHIPA REDACȚIONALĂ:

REDACTOR-ȘEF ▸ Oxana Parașciuc
REDACTOR PRINCIPAL Iulian Bogatu
REPORTER ▸ Silvia Țurcan
CORECTOR ▸ Elvira Țâganaș-Pântea
MACHETATOR ▸ Iurie Babii

Redacția nu corespondează cu autorii, nu recenzează și nu restituie materialele necomandate.
Preluarea articolelor și pozelor este posibilă doar cu acordul prealabil al redacției.

INDICE DE ABONARE LA:
„Poșta Moldovei” – PM21741
„Moldpresa Grup” SRL
Abonare online: https://services.posta.md/abonarea2022#/publication/264